

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่สามารถเป็นพยานในคดีที่ตนถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความผิดได้นั้นเพราะผู้ถูกกล่าวหาและพยานมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหน้าที่จะต้องให้การและพูดความจริงแต่พยานมีหน้าที่ต้องให้การและพูดความจริง นอกจากนี้ ผู้ถูกกล่าวหายังมีสิทธิต่าง ๆ สามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ ทั้งสิทธิในการกระทำและสิทธิในทางอยู่เฉย เนื่องจากการพิสูจน์ความผิดเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ต้องหา

กฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความจริงในคดี การใช้อำนาจโดยรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กฎหมายจะต้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาและจำเลย รวมถึงการมีบทบัญญัติห้ามให้มีการตรวจสอบค้นหาความจริงที่มีขอบ โดยการห้ามกระบวนการพิจารณาที่มีขอบ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมมีหลักการที่สำคัญ คือ ผู้ถูกกล่าวหาและจำเลยจะต้องได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ความผิดโดยศาลว่าเขาเป็นผู้กระทำความผิด นอกจากนั้นแล้ว ในการสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย ผู้ถูกกล่าวหายังมีสิทธิที่จะนิ่ง คือ มีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือไม่ให้การก็ได้ และผู้ถูกกล่าวหายังมีสิทธิที่จะไม่ให้การปรักปรำตนเอง

สิทธิของผู้ต้องหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ สิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองที่อาจทำให้ตนถูกฟ้องคดีอาญา (หลัก The Privilege against self-incrimination) โดยจะบังคับให้บุคคลกล่าวถ้อยคำใดๆ ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองอาจทำให้ตนเองอาจถูกฟ้องคดีอาญาไม่ได้ ถือเป็น การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะเป็นการให้ความคุ้มครองจำเลยที่จะไม่ให้การ

สิทธิที่จะไม่ให้การถือเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิที่จะไม่ให้ถ้อยคำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองในคดีอาญา เป็นสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะไม่ให้การ เพราะจำเลยไม่มีหน้าที่ที่จะต้องตอบ

คำถามศาล เป็นสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะปฏิเสธการตอบคำถามที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามกฎหมาย

ในเรื่องสิทธิที่จะไม่ให้การนั้นประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกายอมรับสิทธินี้และประเทศไทยเองก็ยอมรับสิทธิที่จะไม่ให้การนี้ด้วย ซึ่งได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 สิทธิที่จะไม่ให้การนี้จะพิจารณาจากความเต็มใจที่จะให้การ ในการแสวงหาพยานหลักฐานนั้นผู้ถูกกล่าวหาสามารถขืนอ้างหรือกลับคำให้การปฏิเสธในชั้นศาลได้ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาสามารถให้การด้วยความสมัครใจได้

เมื่อจำเลยสมัครใจที่จะให้การในชั้นศาล จำเลยอยู่ในฐานะพยานบุคคล จำเลยจะต้องตอบคำถามของฝ่ายโจทก์และคำให้การและการตอบคำถามค้านของจำเลยนั้นอาจถูกนำไปใช้กับจำเลยร่วมได้ แต่ห้ามฝ่ายโจทก์ถามค้านจำเลยในฐานะพยานในเรื่องที่เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของจำเลย เช่น ห้ามถามเกี่ยวกับการถูกตั้งข้อหาในคดีอื่นของจำเลย

หลักห้าม โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานเป็นหลักสากลที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของหลายประเทศ ในประเทศอังกฤษ บัญญัติห้าม โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน แต่จำเลยสามารถอ้างตนเองเป็นพยานได้ด้วยด้วยความสมัครใจของจำเลยเอง และห้ามโจทก์ถามคำถามค้านจำเลยที่เป็นการเปิดเผยถึงเรื่องที่ว่าจำเลยเคยกระทำความผิดมาก่อนแล้ว เคยถูกตั้งข้อหาหรือเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษว่าได้กระทำความผิดมาก่อนหน้านี้แล้ว และจะนำคำให้การของเขาที่ได้ให้การไว้ในฐานะพยานในคดีก่อนมาใช้เอาผิดในการพิจารณาคดีหลังไม่ได้

ในสหรัฐอเมริกาบัญญัติให้บุคคลทุกคนมีความสามารถในการให้การเป็นพยาน จำเลยในคดีอาญาสามารถให้การเป็นพยานได้ เว้นแต่ กรณีที่มีการปรากฏต่อศาลว่าบุคคลที่มาเป็นพยานนั้นไม่มีความเข้าใจหรือเรื่องที่ตนเองจะมาให้การ จำเลยไม่ควรถูกบังคับให้ให้การแต่อย่างใด เว้นแต่กรณีที่จำเลยสมัครใจให้การเอง บุคคลทุกคน จำเลยในคดีอาญาสามารถให้การเป็นพยานได้ แสดงให้เห็นว่า กฎหมายให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยในคดีอาญารวมถึงการค้นหาความจริงในคดีอาญา

การให้ผู้ร่วมกระทำความผิดสามารถให้การเป็นพยานคดีที่แยกฟ้องเป็นคนละคดีได้ ทำให้เกิดการกล่าวหาซึ่งกันและกันและเป็นเรื่องที่ขัดต่อการดำเนินคดีต่างๆ ตามหลักที่ว่าจำเลยไม่สามารถมาให้การเป็นพยานยันจำเลยอื่นๆ ในการพิจารณาคดีได้ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่มีการแยกฟ้องคดีออกจากกันหรือการฟ้องคดีรวมกัน ในอังกฤษไม่รับฟังคำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดโดย

ห้ามผู้กระทำความผิดร่วมมาเป็นพยานจนกว่าการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเขานั้นจะถูกยกฟ้องหรือคดีของผู้ร่วมกระทำความผิดศาลได้พิพากษาลงโทษไปแล้ว

กรณีที่ได้มีการเริ่มต้นกระบวนการสอบสวนแล้ว ถือว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะถูกสอบปากคำได้ ก็แต่ในฐานะผู้ถูกกล่าวหาพร้อม และไม่อาจถูกสอบปากคำในฐานะพยานได้อีกต่อไป ทั้งนี้ โดยไม่คำนึงถึงว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวจะมีฐานะในทางคดีเป็นเช่นไร ตามความเห็นดังกล่าวนี้ ผู้ที่แต่เดิมเป็นผู้ถูกกล่าวหาพร้อมสามารถที่จะถูกสอบปากคำในฐานะพยานได้ หากคดีที่ผู้ถูกกล่าวหาพร้อมถูกฟ้องนั้นได้ยุติแล้ว (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่คดีมีการตัดสินลงโทษที่ถึงที่สุดแล้ว หรือโดยการยุติคดีโดยเด็ดขาด) (durch Aburteilung oder endgültige Einstellung) เพราะในกรณีดังกล่าว ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาพร้อมไม่อยู่ในฐานะที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษตามกฎหมายอีกต่อไป

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี บุคคลที่ต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิด และถูกสอบสวนในความผิดดังกล่าว โดยไม่คำนึงถึงบทบาทตามรูปแบบในทางคดีของเขา คือ ไม่คำนึงถึงฐานะทางรูปแบบในกระบวนการพิจารณาของผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในการกระทำความผิดว่า จะมีฐานะเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือไม่ แต่จะพิจารณาตามข้อเท็จจริงว่าผู้ต้องสงสัยดังกล่าวจะตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ ตามทฤษฎีดังกล่าว จึงไม่สามารถสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหาในฐานะพยานได้ ด้วยการแบ่งแยกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาเท่านั้น แต่ในการพิจารณาคดีที่รวมกันนั้น ไม่สามารถนำคำเบิกความของผู้ถูกกล่าวหาพร้อมคนใดคนหนึ่งมาวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่จำเลยได้ เพราะมิฉะนั้น ผู้ถูกกล่าวหาพร้อมก็จะกลายเป็นพยานไป

ในประเทศไทยนั้นหลักเรื่องห้าม โจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานในคดีอาญา ตามความเห็นของฝ่ายศาลนั้น คำพิพากษาของศาลฎีการับฟังคำชี้ชัดทอดของผู้กระทำความผิดร่วมในทุกกรณี ทั้ง 5 กรณีได้แก่ 1.กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดถูกฟ้องเป็นคนละคดี 2.กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดเคยถูกฟ้องร่วมกับจำเลย แต่โจทก์ถอนฟ้องไป 3.กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดเคยถูกฟ้องร่วมกับจำเลยแต่ศาลสั่งแยกฟ้องไปเป็นอีกคดีหนึ่ง 4.กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดยังไม่ถูกฟ้องคดีต่อศาล 5.กรณีผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยถูกศาลพิพากษาลงโทษไปแล้ว ซึ่งศาลฎีกาได้ให้ความเห็นว่า หากผู้กระทำความผิดร่วมไม่ถูกฟ้องดำเนินคดีเป็นคดีเดียวกันก็ไม่มีฐานะเป็นจำเลย หากมีการแยกการดำเนินคดีออกจากกันแล้ว ผู้ร่วมกระทำความผิดแต่ละคนสามารถที่จะเป็นพยานในการฟ้องร้องคดีของผู้ร่วมกระทำความผิดอื่นที่ได้แยกฟ้องไปแล้ว โจทก์จึงสามารถอ้างผู้กระทำความผิดคนอื่นๆ เป็นพยานได้

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 232 โดยศาลรับฟังและมีพยานหลักฐานอื่นประกอบ

ในเรื่องหลักห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยานนั้นจึงต้องมีการวางหลักการพิจารณาคดีที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดหลายคนว่า ไม่ควรให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาหรือผู้ที่มีฐานะเป็นจำเลยมาให้การเป็นพยานในคดีที่ตนถูกกล่าวหา เพราะจะทำให้คำให้การของผู้ถูกกล่าวหาพร้อมส่งผลไปยังผู้ถูกกล่าวหาคนอื่นๆ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยไม่สามารถเป็นพยานในคดีที่ตนเองได้ถูกกล่าวหาว่าตนได้เป็นผู้ร่วมกระทำความผิดร่วม เพราะผู้ถูกกล่าวหาและมีสิทธิและหน้าที่ที่แตกต่างกันจากพยาน ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหน้าที่ที่จะต้องให้การและพูดตามความจริง โดยแตกต่างจากหน้าที่ของพยานต้องมีการสาบานและต้องพูดตามความจริง

ต้องมีการวางหลักปฏิบัติในการพิจารณาคดีว่า ในการกระทำความผิดที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน ผู้ร่วมกระทำความผิดที่ได้แยกฟ้องเป็นคนละคดีแล้วมาให้การในฐานะพยานในคดีใดๆ ศาลจะต้องห้ามรับฟัง ไม่ใช่เป็นพยานที่รับฟังได้และต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบตามแนวคำพิพากษา จนกว่าการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีของเขานั้นจะเสร็จเด็ดขาดไม่ว่าจะถูกยกฟ้องหรือถูกพิพากษาและได้รับโทษแล้วเป็นที่ยุติของผู้นั้น เนื่องจากคดีของเขาไม่เป็นที่สิ้นสุดแล้วมาให้การเป็นพยาน คำให้การก็เป็นคำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันเอง คำให้การของผู้ร่วมกระทำความผิดหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดจึงเป็นอันตรายอยู่ เนื่องจากคดีของเขาก็ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาด้วย